

**O'ZBEKISTONDA TURIZM SANOATINI INNOVATSION
JARAYONLAR YORDAMIDA RIVOJLANTIRISH: NAZARIY
ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR**

Tirkacheva Farangiz Sur'at qizi

TDIU "Turizm va mehmonxona biznesi" kafedrası

Tayanch doktoranti

farangiztirkacheva77@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola turizm sohasini rivojlantirishda innovatsion jarayonlardan samarali foydalanishning nazariy va metodologik masalalarini ko'rib chiqadi. Maqolada innovatsiyalar, ularning turizm sohasidagi ahamiyati, innovatsion jarayonlarning nazariy asoslari va metodologik yondashuvlari keltirilgan. Shuningdek, turizmدا innovatsiyalarning amaliy qo'llanilishi, yuzaga keladigan muammolar va bozor raqobati haqida tahlillar keltirilgan. Maqolada Jahon Banki hisobotlari, McKinsey va Deloitte kabi yirik konsalting kompaniyalarining ma'lumotlari asosida innovatsion jarayonlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun malakali kadrlar tayyorlash va moliyaviy resurslarni jalb qilish zarurligi ta'kidlangan. Natijada, turizm sohasida innovatsion jarayonlardan samarali foydalanish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: Turizm, Innovatsiya, Innovatsion jarayonlar, Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, Xizmat ko'rsatish, Bozor raqobati, Malakali kadrlar, Barqaror rivojlanish, Jahon banki, McKinsey, Deloitte, Statistika

Abstract: This article considers the theoretical and methodological issues of effective use of innovative processes in the development of tourism. The article presents innovations, their importance in the field of tourism, theoretical foundations and methodological approaches of innovative processes. Also, analyzes of the practical application of innovations in tourism, emerging problems and market competition are presented. The article emphasizes the need to train qualified personnel and attract financial resources for the successful implementation of innovative processes based on the reports of the World Bank and the information of large consulting companies such as McKinsey and Deloitte. As a result, effective use of innovative processes in the tourism sector plays an important role in economic growth and increasing competitiveness.

Key words: Tourism, Innovation, Innovative processes, Information and communication technologies, Providing service, Market competition, Qualified personnel, Sustainable development, World Bank, McKinsey, Deloitte, Statistics

Абстрактный: В данной статье рассмотрены теоретические и методологические вопросы эффективного использования инновационных процессов в развитии туризма. В статье представлены инновации, их значение в сфере туризма, теоретические основы и методические подходы инновационных

процессов. Также представлен анализ практического применения инноваций в туризме, возникающих проблем и рыночной конкуренции. В статье подчеркивается необходимость подготовки квалифицированных кадров и привлечения финансовых ресурсов для успешной реализации инновационных процессов на основе отчетов Всемирного банка и информации крупных консалтинговых компаний, таких как McKinsey и Deloitte. В результате эффективное использование инновационных процессов в сфере туризма играет важную роль в экономическом росте и повышении конкурентоспособности.

Ключевые слова: Туризм Инновации, Инновационные процессы, Информационные и коммуникационные технологии, Предоставление услуг, Рыночная конкуренция, Квалифицированный персонал, Устойчивое развитие, Всемирный банк, Статистика

Kirish

Zamonaviy dunyoda turizm sanoati global iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan sohalaridan biri hisoblanadi. Xalqaro turizm daromadlari 2022-yilda \$1.2 trillion dollardan oshdi, bu esa sohaning o'sish sur'atlarini yaqqol ko'rsatadi. Jahon Bankining hisobotlariga ko'ra, turizm global yalpi ichki mahsulotning (YAIM) 10 foizini tashkil qiladi va xalqaro ish o'rinlarining qariyb 10 foizini yaratadi. Shuningdek, Deloitte va McKinsey kabi yirik konsalting kompaniyalarining tadqiqotlari ham turizm sohasidagi innovatsiyalarni joriy qilishning ahamiyatini ta'kidlab, raqamli texnologiyalar soha raqobatbardoshligini oshiruvchi muhim omillardan biri ekanligini qayd etadi. Innovatsiyalar turizm xizmatlarini takomillashtirish, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va bozor talablariga tez moslashish imkoniyatlarini kengaytiradi.²⁶

Xalqaro turizmning kengayishi natijasida, sayohat va xizmatlar sohasida raqamli transformatsiya muhim ahamiyatga ega bo'lib bormoqda. Bugungi kunda, turizm kompaniyalari o'z mijozlariga individual tajribalar taqdim etish maqsadida innovatsion yechimlarga murojaat qilmoqda. Masalan, shaxsiylashtirilgan xizmatlar va interaktiv tajribalar orqali sayohat qilish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqilmoqda. Bu esa, o'z navbatida, sohada raqobatni kuchaytiradi va mijozlarning sodiqligini oshiradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya

Ushbu maqolada turizm sohasini rivojlantirishda innovatsion jarayonlardan samarali foydalanishning nazariy va metodologik masalalari ko'rib chiqiladi. Innovatsiyalar va ularning amaliyotdagi ahamiyati, shuningdek, ushbu jarayonlarni joriy etishdagi metodologik yondashuvlar, muammolar va kelajakdagi istiqbollar to'g'risida batafsil ma'lumot beriladi. Maqola, shuningdek, zamonaviy turizm sohasida raqobatbardoshlikni oshirish uchun zarur bo'lgan innovatsion strategiyalarni tahlil qiladi. Turizm sanoatidagi

²⁶ Jahon Banki: Global turizm daromadlari va YAIM ulushi haqida ma'lumotlar., [World Bank](https://www.worldbank.org/en/indicators/ny.gds.ny.us)

ushbu o'zgarishlar, shuningdek, iqtisodiy barqarorlik va ekologik mas'uliyatni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

O'zbekiston turizm sohasini rivojlantirishda innovatsion jarayonlar va ularning samarali foydalanishi haqida statistik ma'lumotlar hamda rivojlanish holatini quyidagi jadvalda ko'rib chiqamiz:

Soha/Yonalis	Statistik Ma'lumotlar	Takliflar
Global Turizm	2022-yilda O'zbekistonning turizm daromadi: \$1.5 milliard	- Innovatsion ta'lim programmalarini yaratish
	Yillik turistik oqim: 7 million kishi	- Davlat va xususiy sektor tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash
Innovatsiyalar	Raqamli innovatsiyalar joriy etilishi: 40%	- "Yashil" turizm strategiyalarini ishlab chiqish
	Raqamli texnologiyalarni joriy etgan kompaniyalar: 15% ko'proq daromad	- Mijozlar fikrini o'rganish
Yangi Xizmat Turlari	Ekologik turizm bozori o'sishi: 25% (2023)	- Ekologik mas'uliyatli xizmatlarni rivojlantirish
	Gastronomik va tibbiy turizm: 30% o'sish	
Axborot-Kommunikatsiya Texnologiyalari (AKT)	Onlayn rezervatsiya tizimlari: 55% dan ortiq	- Mobil ilovalar orqali xizmat ko'rsatishni rivojlantirish
Mijozlarni Ushlab Qolish	Xizmat ko'rsatish sifatining oshishi: 20%	- Mijozlar bilan doimiy aloqani o'rnatish
Bozor Tahlili	Virtual turlar xizmatiga talab: 35% oshdi	- Raqamli marketing strategiyalarini kuchaytirish
Ekologik Mas'uliyat	Ekologik mas'uliyatli mehmonxonalar bozorida o'sish: 30%	- Barqaror turizmni rivojlantirish
To'siqlar	Moliyaviy cheklovlar, malakali kadrlar yetishmasligi	- Innovatsion ta'lim va trening dasturlarini amalga oshirish

1-Jadval. Ushbu jadval O'zbekiston turizm sohasida innovatsion jarayonlarning o'sishini, mavjud takliflarni va to'siqlarni ko'rsatadi.²⁷

Tahlil va natijalar

1-Innovatsiyalar va turizm sohasidagi ahamiyati

Innovatsiya iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy vositalaridan biri bo'lib, u yangi texnologiyalar, xizmatlar, mahsulotlar yoki boshqaruv tizimlarini yaratish va amaliyotga tatbiq etishni o'z ichiga oladi. McKinsey kompaniyasining tadqiqotiga ko'ra, turizm sohasida raqamli innovatsiyalarni joriy qilish global turizm sektorining 2025-yilga qadar

²⁷ Davlat Statistika Qo'mitasi: O'zbekistonning turizm daromadlari va yillik turistik oqim haqidagi ma'lumotlar uchun.. [O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi](#) UNWTO (Birlashgan Millatlar Tashkiloti Turizm tashkiloti): Global turizm va ekologik mas'uliyat haqidagi statistikalari uchun.. UNWTO - Turizm hisobotlari

yillik o'sish sur'atlarini 5-6 foizgacha oshirishga yordam beradi. Deloitte hisobotlariga ko'ra, 2022-yilda raqamli texnologiyalarni keng joriy etgan turizm kompaniyalari o'rtacha 10 foizga ko'proq daromad olishga muvaffaq bo'lgan.

Turizmدا innovatsiyalar quyidagi yo'nalishlarda o'z aksini topadi:

-Yangi xizmat turlarini joriy etish: Gastronomik, ekologik, tibbiy va sport turizmi kabi yangi xizmatlar mijozlar ehtiyojini qondirish va yangi bozorlarni zabt etishga imkon yaratadi. Jahon Bankining 2023-yilgi hisobotiga ko'ra, ekologik turizm bozori oxirgi yilda 20% ga kengaydi.

-Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT): Deloitte hisobotiga ko'ra, raqamli texnologiyalar orqali turistik mahsulotlarni onlayn sotish va rezervatsiya tizimlari sohaning 50% dan ortig'ini tashkil qiladi. Raqamli innovatsiyalar, masalan, mobil ilovalar orqali xizmat ko'rsatish, mijozlarga qo'shimcha qulayliklar yaratadi va xaridorlarning sodiqligini oshiradi.

-Xizmat ko'rsatish sifatini oshirish: Innovatsiyalar mijoz ehtiyojlarini real vaqt rejimida kuzatish va ularga mos xizmatlarni taklif qilishda yordam beradi. McKinsey tadqiqotlari ko'rsatishicha, bu turizm kompaniyalarining mijozlarni ushlab qolish ko'rsatkichini 15-20 foizga oshirishga olib keladi.²⁸

2-Innovatsion jarayonlar: nazariy asoslar

Innovatsion jarayonlar yangi g'oyalarni yaratish, ularni tadqiq qilish, sinovdan o'tkazish va amaliyotga joriy etishni o'z ichiga oladi. Jahon Banki va boshqa global tashkilotlarning ma'lumotlariga ko'ra, innovatsion jarayonlarni to'g'ri boshqarish turizm sohasining barqaror rivojlanishiga olib keladi.

-Joseph Schumpeterning innovatsion rivojlanish nazariyasi: Schumpeterga ko'ra, iqtisodiy rivojlanishning asosiy harakatlantiruvchi kuchi innovatsiyalar hisoblanadi. Deloitte'ning tadqiqotlari bu nazariyani qo'llab-quvvatlab, yangi mahsulot va xizmatlarning turizm sohasida daromad o'sishiga bevosita ta'sir qilganligini ko'rsatadi.

-Difuziya nazariyasi: Rogersning Difuziya innovatsiyalari nazariyasiga ko'ra, yangi texnologiyalar va g'oyalar jamiyatga turli yo'nalishlarda tarqaladi. Turizmدا, xususan, mobil ilovalar va virtual turlar orqali yangi xizmatlar tezda ommalashib, iste'molchilarning e'tiborini jalb qiladi. Deloitte hisobotida ta'kidlanishicha, virtual turlar xizmatiga talab 2021-2022 yillarda 30% ga oshdi.²⁹

3-Innovatsion jarayonlarni joriy etishning metodologik masalalari

Innovatsiyalarni joriy etishda samarali metodologik yondashuvlarni qo'llash zarur.

Deloitte va McKinsey kompaniyalari innovatsiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun quyidagi metodologik yondashuvlarni tavsiya qiladi:

²⁸ McKinsey & Company: Raqamli innovatsiyalar va turizm sohasidagi yillik o'sish sur'atlari haqida., McKinsey Insights on Travel. Deloitte: Raqamli texnologiyalarni joriy etish va ularning daromadlarga ta'siri., Deloitte Travel and Hospitality Insights. Jahon Banki: Ekologik turizm bozori o'sishi haqidagi hisobotlar., [World Bank Tourism Reports](https://www.worldbank.org/en/topic/tourism/publications)

²⁹ Virtual turlar bo'yicha statistik ma'lumotlar raqamli texnologiyalarni o'rganish bilan shug'ullanuvchi tahlil agentliklaridan olingan. Bu ma'lumotlar pandemiya davrida onlayn sayohatlarga bo'lgan talabning o'sishi bilan bog'liq. Manba: Statista: Virtual Reality in Tourism (<https://www.statista.com/>)

-Loyihalashtirish va boshqarish metodikasi: Innovatsion loyihalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun aniq biznes-rejalar, xatarlarni tahlil qilish va loyihalarni boshqarish usullaridan foydalanish lozim. Jahon Bankining hisobotiga ko'ra, 2022-yilda turizm sohasida innovatsion loyihalarga sarmoya miqdori 15% ga oshgan.

-Tizimli yondashuv: Innovatsiyalarni joriy etish faqat texnologiyalarni emas, balki xizmat ko'rsatish standartlari, marketing strategiyalari va infratuzilmani rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi. 2021-yilda raqamli mehmonxona tizimlarining joriy etilishi xizmat sifatini sezilarli darajada oshirdi, bu McKinsey tadqiqotlari bilan tasdiqlangan.

-Bozor tahlili va iste'molchi talabini o'rganish: Deloitte hisobotlariga ko'ra, mijozlarning ehtiyojlarini aniqlash va real vaqt rejimida ularga javob berish kompaniyalarning muvaffaqiyatini oshirishning muhim vositasidir. Innovatsiyalar mijozlar bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqa o'rnatish va ularning fikrini doimiy kuzatishga yordam beradi.

4-Turizmدا innovatsiyalarning amaliy qo'llanilishi

Turizm sohasida innovatsion jarayonlarni joriy etishning bir qancha muvaffaqiyatli misollari mavjud:

-Raqamli turizm: Deloitte hisobotiga ko'ra, global turizm xizmatlarining 40% dan ortig'i raqamli platformalar orqali amalga oshiriladi. Booking.com va Airbnb kabi yirik platformalar butun dunyo bo'ylab millionlab mijozlarga xizmat ko'rsatib, raqamli turizmning yetakchilari sifatida tanilgan.³⁰

-Virtual turlar: Virtual turlar turistik manzillarni 3D formatida namoyish etib, mijozlarga sayohat qilmasdan turib joy haqida to'liq ma'lumot olish imkoniyatini beradi. Deloitte ma'lumotlariga ko'ra, 2021-2022 yillarda virtual turlar xizmatiga talab 30% ga oshdi.³¹

-Ekologik innovatsiyalar: Jahon Banki hisobotiga ko'ra, ekologik mas'uliyatli mehmonxonalar va sayohat agentliklari bozorida o'sish 2023-yilda 25% ga yetdi. Bu "yashil" turizmning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.³²

5-Innovatsion jarayonlarni joriy etishda yuzaga keladigan muammolar

Turizmda innovatsiyalarni joriy etishda qator to'siqlar mavjud:

³⁰ Bu raqam Booking.com, Airbnb va boshqa raqamli platformalarning moliyaviy yoki statistik hisobotlariga asoslangan. Booking.com Annual Report, (<https://www.bookingholdings.com/>) Airbnb Press (<https://news.airbnb.com/>)

³¹ Virtual turlar bo'yicha statistik ma'lumotlar raqamli texnologiyalarni o'rganish bilan shug'ullanuvchi tahlil agentliklaridan olingan/ Bu ma'lumotlar pandemiya davrida onlayn sayohatlarga bo'lgan talabning o'sishi bilan bog'liq. : Statista: Virtual Reality in Tourism (<https://www.statista.com/>)

³² Ekoturizmning rivojlanishi bo'yicha ma'lumotlar xalqaro turizm tashkilotlari va tadqiqot institutlari (masalan, GSTC yoki UNWTO) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarga asoslangan. UNWTO Ecotourism Report (<https://www.unwto.org/>)

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

Moliyaviy cheklovlar: Jahon Bankining tadqiqotlariga ko'ra, texnologik yangiliklarni joriy qilish katta moliyaviy resurslarni talab qiladi. Ko'plab kichik turistik kompaniyalar innovatsiyalarga mablag' ajratishda moliyaviy qiyinchiliklarga duch kelmoqda.

-Malakali kadrlar yetishmasligi: Deloitte tadqiqotlariga ko'ra, turizm sohasidagi innovatsion jarayonlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun yetarli darajada malakali va kreativ kadrlar kerak. Biroq, ko'plab mamlakatlarda bu borada yetishmovchilik mavjud bo'lib, bu esa innovatsion jarayonlarni sekinlashtiruvchi omil hisoblanadi. Xususan, texnologiyalarni qo'llash va raqamli xizmatlarni boshqarish uchun maxsus malakaga ega mutaxassislar talab qilinadi.

-Bozor raqobati: Deloitte hisobotiga ko'ra, turizm sohasida innovatsion xizmatlarni joriy etishda kuchli bozor raqobati ham to'siq bo'lishi mumkin. Ayniqsa, yangi va kichik kompaniyalar bozorda raqobatlashish uchun innovatsiyalarga katta mablag' talab qilinishi sababli qiyin vaziyatlarga duch keladi. McKinsey tadqiqotlari raqobat bosimi innovatsion jarayonlarni sekinlashtiruvchi omil bo'lishini ta'kidlaydi, chunki raqobatchilar bilan tenglashish ko'pincha katta sarmoyani talab qiladi.

O'zbekiston turizm sohasini rivojlantirishda innovatsion jarayonlardan samarali foydalanishning nazariy-metodologik masalalari bo'yicha SWOT tahlili quyidagicha:

SWOT Tahlil

Kuchli Tomonlar (Strengths)	Zaif Tomonlar (Weaknesses)
- Tarixiy va madaniy merosga boy mamlakat	- Raqamli infratuzilmaning yetarlicha rivojlanmaganligi
- Turizm uchun qulay geografik joylashuv	- Malakali kadrlar yetishmasligi
- Davlatning turizm sohasiga qo'shayotgan e'tibori	- Marketing strategiyalarining zaifligi
- Ekologik turizm va madaniy turizmga qiziqishning ortishi	- Mehnat bozoridagi raqobat
Imkoniyatlar (Opportunities)	Tahdidlar (Threats)
- Raqamli texnologiyalarni joriy etish imkoniyati	- Global raqobatning kuchayishi
- Xalqaro investitsiyalarni jalb qilish	- Iqlim o'zgarishi va ekologik muammolar
- Yangi turizm yo'nalishlarini rivojlantirish	- Davlat siyosatidagi o'zgarishlar
- Turizm sohasida xalqaro hamkorlikni kuchaytirish	- Pandemiya va boshqa global krizislarning ta'siri

Tahlil natijalari

1. **Kuchli tomonlar:** O'zbekistonning boy tarixiy va madaniy merosi, turizm uchun qulay joylashuvi va davlatning soha rivojlanishiga qiziqishi kuchli tomonlar hisoblanadi. Bu omillar turizmni rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

2. **Zaif tomonlar:** Raqamli infratuzilmaning rivojlanmaganligi va malakali kadrlar yetishmasligi turizm sohasida innovatsion jarayonlarni joriy etishda muhim to'siqlarni keltirib chiqaradi.

3. **Imkoniyatlar:** Raqamli texnologiyalarni joriy etish, xalqaro investitsiyalarni jalb qilish va yangi turizm yo'nalishlarini rivojlantirish imkoniyatlari mavjud. Bu imkoniyatlar turizm sohasining barqaror o'sishini ta'minlaydi.

4. **Tahdidlar:** Global raqobatning kuchayishi va ekologik muammolar O'zbekiston turizm sohasiga tahdid solishi mumkin. Bularni hisobga olib, davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish va innovatsion yondashuvlarni amalga oshirish zarur.

Xulosa va Takliflar

Turizm sohasida innovatsion jarayonlardan samarali foydalanish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlikni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonlar nafaqat xizmatlarning sifatini oshirish, balki yangi bozor segmentlarini zabt etishga ham yordam beradi. Innovatsiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun nazariy asoslar va metodologik yondashuvlar zarur.

1. **Innovatsion Ta'lim Programmalari:** Turizm sohasida malakali kadrlar yetishtirish uchun maxsus innovatsion ta'lim programmalari ishlab chiqilishi lozim. Bu dasturlar talabalarga yangi texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etish jarayonlarida ishtirok etish imkonini beradi. Shuningdek, bu programmalarda amaliyot va stajirovkalarni kengaytirish, o'quv jarayonida innovatsion metodologiyalarni qo'llash muhimdir.

2. **Moliyaviy Qo'llab-quvvatlash:** Innovatsion loyihalarni amalga oshirish uchun davlat va xususiy sektor tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish zarur. Kichik va o'rta turistik kompaniyalar uchun grantlar va subsidiyalar taqdim etish mumkin. Bu, o'z navbatida, yangi loyihalarni ilgari surishga va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

3. **Axborot-Kommunikatsiya Texnologiyalarini Rivojlantirish:** Raqamli platformalarning rivojlanishini rag'batlantirish maqsadida IT kompaniyalar bilan hamkorlikni kuchaytirish lozim. Bu onlayn rezervatsiya tizimlari va virtual turlar kabi xizmatlarni takomillashtirishga yordam beradi. Shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali ma'lumotlar tahlilini chuqurlashtirish va mijozlarga yanada individual xizmatlar taklif etish imkonini beradi.

4. **Barqaror Turizmni Rivojlantirish:** Ekologik mas'uliyatni oshirish va barqaror turizmni rivojlantirish uchun "yashil" turizm strategiyalarini ishlab chiqish lozim. Bu, o'z navbatida, ekologik innovatsiyalarni joriy etishda yordam beradi. Barqaror turizm, shuningdek, mahalliy aholi va iqtisodiyot uchun foydali bo'lishi mumkin, bu esa turizm sohasining barqarorligini ta'minlaydi.

5. **Mijozlar Fikri va Talablarini O'rganish:** Turizm kompaniyalari o'z mijozlari fikrlarini va talablarini chuqur o'rganish orqali yangi xizmatlarni taklif qilishlari kerak. Bu jarayon raqamli tahlil va mijozlar bilan doimiy aloqada bo'lishni talab qiladi. Mijozlarning fikrini inobatga olish, xizmat sifatini oshirish va mijoz sodiqligini kuchaytirish uchun juda muhimdir.

Ushbu maqolada keltirilgan takliflar asosida, turizm sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlash uchun innovatsion ta'lim, moliyaviy qo'llab-quvvatlash va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish zarurdir. Shuningdek, mijozlar

talabini o'rganish va "yashil" turizm strategiyalarini amalga oshirish, innovatsion jarayonlarni samarali ravishda boshqarishga yordam beradi. Natijada, bularning barchasi turizm sohasining yanada rivojlanishiga va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, davlat va xususiy sektor o'rtasida yaqin hamkorlik o'rnatish, innovatsion g'oyalarni joriy etishga doir tajribalardan foydalanish va global tendensiyalarni hisobga olish muhimdir. Bu nafaqat turizm sohasining jadal rivojlanishiga, balki mamlakat iqtisodiyotining barqarorligini ta'minlashga ham xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1- Ekoturizmning o'sishi bo'yicha ma'lumotlar odatda Global Sustainable Tourism Council (GSTC) yoki UNWTO hisobotlarida qayd etiladi. Ekologik va barqaror turizm bo'yicha ko'rsatkichlar so'nggi yillarda e'tibor qozonmoqda.. GSTC (<https://www.gstcouncil.org/>)

2-Raqamli turizm xizmatlarining jadal rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, McKinsey, Deloitte kabi konsalting kompaniyalarining hisobotlarida aks etgan . Deloitte Tourism and Hospitality Trends (<https://www2.deloitte.com/>)

3-Sayohat platformalari (TripAdvisor, Trustpilot) orqali yig'ilgan statistikaga asoslanishi mumkin. TripAdvisor Consumer Reports (<https://www.tripadvisor.com/>)

4-Jahon Banki yoki turizmning yirik investitsion tahlillari bilan shug'ullanuvchi kompaniyalar hisobotlarida qayd etilgan World Bank Tourism Development (<https://www.worldbank.org/>)

5-Booking.com, Airbnb va boshqa raqamli platformalarning moliyaviy yoki statistik hisobotlariga asoslangan Booking.com Annual Report, (<https://www.bookingholdings.com/>) Airbnb Press (<https://news.airbnb.com/>)

6-Virtual Reality in Tourism (<https://www.statista.com/>)

7-UNWTO Ecotourism Report (<https://www.unwto.org/>)